

Zelenko Turkovici, Ampelografija

Crni Turkovici

Portugais noir - Portugieser blauer - Portugizac crni - Porthogese nero - Portuguese black

IZDANJE:
KOLLEKCIJSKI KARLUDOLSKOV
GRANICA - IZDANJE

BYA PRATA PRIKAZANA
TODU DROITE RESERVES

IMPRIME PAR
ETAMPANCKI ZAVOD "OUBIEN PRICA" SARAJEVO

Portugizac crni

SPECIMEN: Kutjevo, IX. 1938.; težina grozda 35 dkg.

SINONIMI: Portugalka; Portugieser blauer, Vöslauer, Portugais noire, Autrichien, Portoghese nero, P. black, i dr.

PORIJEKLO I RASPROSTRANJENOST: Nije sigurno ustanovljeno da potječe iz Portugala, jer se ondje ne nalazi ni jedna slična sorta. Naprotiv se već odavna uzgaja u Austriji i Mađarskoj, a isto tako u Hrvatskoj i Sloveniji; u manjoj mjeri također u Njemačkoj, Francuskoj i u drugim zemljama, u kojima postoji potreba za ranim crnim sortama.

BOTANIČKA OBILJEŽJA:

Vršci mladica skoro goli, s rijetkim paučinstim dlačicama, sjajni.

Cvijet dvospolan (♀).

Odrasli list okruglast, velik; sinus peteljke s jako preklapljenim dijelovima plojke, tako da obično ostaje samo uski otvor, na dnu šiljat; gornji postrani sinusi nejednaki, plitki, a donji često manjkaju; lice i naličje golo; plojka nejednako svinuta, glatke površine; zupci veliki, nejednaki, u obliku kupole; lice tamnozeleno, sjajno; naličje svjetlije, u jeseni rano pocrveni, osobito kod čokota slabijeg zdravstvenog stanja; dosta debeo; peteljka lista kraća od glavnog rebra, srednje debela, zelena, crvenoprugasta.

Zreo grozd srednje velik, dosta gust, valjkast ili čunjast, granat; peteljka grozda kratka, drvenasta.

Zrele bobice srednje velike; tamnomadre, bjelkasto opružene; okrugle ili produljene radi gustoće; kožica tanka; meso sočno; sok sladak, ugodan, bez narađitog okusa.

Rozga srednje debela, fina prugasta; srednje dugih članaka; kora crvenkastosmeđa, na zglobovima tamnija, malo ljubičasto opružena. Rast snažan. Mladice iz starog drva tjeraju slabo, zato se stablo održava teško na normalnoj visini.

FENOLOŠKA OPAŽANJA:

Kao rana sorta prikladna je za sjevernija i umjerenja klimatska područja. Na položaj i tlo nije izbirljiv, a uspijeva i na višim položajima, u lakšim i sušim tlima.

U cvatnji vrlo otporan.

Dozrijeva u I. razdoblju.

PRAKTIČNA ISKUSTVA:

Prikladan je za srednji način uzgoja, ali ne odgovara za visoki rad; slabe otpornosti prema smrzavicama. Bolje mu odgovara kratki rez; duga rodno drvo reže se samo u slučaju bujnijeg rasta.

Rodnost obilna i redovita.

Otpornost prema smrzavicama, kao i prema gljivičnim bolestima slaba; radi ranog dozrijevanja mnogo ga napadaju ose i ptice.

Srodnost: američkim podlogama vrlo je dobra, a osobito s Berlandier x Riparia Kober 5BB.

ISKORIŠTENJE:

Daje obično stolno, blago, malo oporo, tamnocrveno vino s malo kiseline.

Radi ranog dozrijevanja može se upotrebiti i kao zobatica, ali ne podnosi prijevoze na veće udaljenosti.

